

# ÎNDRUMAR PENTRU AFACERI ÎN TUNISIA

2010

## 1. DATE GENERALE

|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Denumirea oficiala       | Republica Tunisiana                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 2. Suprafata                | 162.155 Km <sup>2</sup> <ul style="list-style-type: none"><li>- 1.300 km. litoral la Marea Mediterana</li><li>- 140 km. distanta de Italia</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 3. Populatia                | <ul style="list-style-type: none"><li>- estimare 10.326 milioane locuitori (2008)</li><li>Rata cresterii populatiei : 1,6% in intervalul 1995 – 2000, respectiv 1,15 % in 2005, 1,08 in 2006, 1,0 % in 2007 ( locul I in lumea araba – urmata de Liban si locul II in Africa, dupa Insulele Mauritius )</li><li>- populatie urbana: 64,9 %</li><li>- populatie activa: 46,8% din total</li><li>- clasa medie: 80 %</li><li>- rata alfabetizarii: 79,4 %</li><li>- speranta de viata: 74,2 ani</li></ul> |
| 4. Limba oficiala           | araba, alte limbi folosite : franceza si mai putin, engleza, italiana                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 5. Capitala                 | Tunis (cca.2 milioane locuitori inclusiv suburbiile)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 6. Principalele orase       | Sfax, Sousse, Bizerte, Nabeul, Gabes, Gafsa, Kairouan, Beja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 7. Moneda nationala         | Dinarul tunisian, <ul style="list-style-type: none"><li>1 USD = 1,24 TND (media 2008)</li><li>1 Euro = 1,80 TND (media 2008)</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 8. Ziua nationala           | 20 martie, Ziua Independentei <ul style="list-style-type: none"><li>11 sarbatori nationale si religioase, insumand 13 zile libere</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 9. Religia                  | Islamica                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 10. PIB                     | 50.955 miliarde dinari (2008 ) cca. 41 miliarde dolari SUA <ul style="list-style-type: none"><li>4911 dinari / locuitor (2008) cca. 3981 dolari SUA</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 11. Sistemul de masura:     | metric                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 12. Rata inflatiei          | 1,9 % in 2001 / 2,9 % in 2002 / 2,7 % in 2003 / 3,6 % in 2004 /<br>2,0% in 2005 / 4,5 % in 2006 / 3,1 in 2007/ 5,0 in 2008                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 13. Rezerve internationale: | 11,7 miliarde. DT (2008)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 14. Forma de guvernament :  | Republica prezidentiala; puterea executiva este exercitata de presedintele tarii asistat de un guvern condus de un prim ministru                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

- ( Mohamed GHANNOUCHI ).
15. Seful statului ZINE EL ABIDINE BEN ALI
16. Structura de stat 24 de guvernorate conduse de un guvernator, numit de catre seful statului;
17. Ora Tunisiei GMT + 1
18. Orarul de lucru Saptamina cuprinde 5 zile lucratoare ; anumite unitati ( cele private ) practica si simbata zi scurta de lucru
- Ziua de lucru se divide in doua sedinte, prima de la ora 8,00 la 12,30 iar a doua de la 14,45 la 17,45
- In perioada lunilor iulie si august, precum si in perioada Ramadan-ului, orarul zilnic de lucru incepe la ora 8,00 si se termina la 13,00
19. Salariul minim lunar pe economie in anul 2008:
- |                                     |                             |                       |                  |
|-------------------------------------|-----------------------------|-----------------------|------------------|
| - in industrie/comert:              | <u>program 40 ore</u>       | <u>program 48 ore</u> |                  |
|                                     | 1216 DT                     | 1235 DT               |                  |
| - in agricultura ( salariu pe zi ): | <u>muncitor necalificat</u> | <u>specialist</u>     | <u>calificat</u> |
|                                     | 8,1 DT                      | 9.5 DT                | 10.5 DT          |
20. Clasamente in Raportul Forumului Economic Mondial – DAVOS privind facilitatile comertului exterior “The Global Enabling Trade Report 2009”:
- locul 1 pe continentul african – din 80 de tari - in ce priveste competitivitatea;
  - locul 70 – din 121 tari – in ce priveste nivelul accesului pe piata;
  - locul 41 – din 121 de tari - in ce priveste competitivitatea la nivel micro-econ.

## **2. CARACTERIZARE ECONOMICA**

### **Resursele naturale:**

Resursele naturale ale Tunisiei sunt constituite din:

- petrol, cca.4 milioane tone/an;
- gaze naturale, cca.1.500 mil.m.c./an;
- fosfati, cca.7 mil.tone/an;
- minereu de fier, cca.300 mii tone/an;
- minereu de zinc, cca.60 mii tone/an;
- minereu de plumb, cca.10 mii tone/an;
- baritina, cca.40 mii tone/an;
- sare marina, cca. 400 tone/an;

### **Agricultura**

Agricultura impreuna cu pescuitul reprezinta cca. 10,5 % din PIB (2008) si este reprezentata prin ramuri diverse, de la cultura mare cerealiera la cresterea animalelor, astfel:

Sectorul agricol cerealier (2009)

|                                |      |
|--------------------------------|------|
| - Suprafata cultivata (mii ha) | 1765 |
| din care :                     |      |
| griu dur                       | 870  |
| griu moale                     | 140  |
| orz                            | 755  |
| - Productie totala (mil.tone)  | 2,2  |
| din care :                     |      |
| griu dur                       | 1,7  |
| griu moale                     | 0,3  |
| orz                            | 0,2  |

|                       |     |
|-----------------------|-----|
| - Randament (tone/ha) |     |
| griu dur              | 0,7 |
| griu moale            | 1,0 |
| orz                   | 0,4 |

Productia din alte sectoare agricole (anul 2008, in mii.tone)

|                      |            |
|----------------------|------------|
| - ulei de masline    | 265        |
| - citrice            | 217        |
| - tomate             | 857        |
| - cartofi            | 225        |
| - ardei              | 156        |
| - curmale            | 93         |
| - masline de masa    | 90         |
| - struguri de masa   | 85         |
| - vin ( mii hl)      | 45         |
| - caise              | 33         |
| - migdale            | 65         |
| - sfecla de zahar    | 30         |
| - mazare si linte    | 32         |
| - tabac brut         | 4          |
| - carne total        | <u>228</u> |
| din care :           |            |
| bovine               | 66         |
| ovine                | 57         |
| caprine              | 15         |
| pasari               | 90         |
| - lapte              | 815        |
| - oua (mil.buc.)     | 1100       |
| - peste si crustacee | 120        |

### Industria

Industria alimentara inregistreaza urmatoarele productii medii:

- 700 tone faina/an;
- 650 tone gris din germenii de griu /an;
- 115 tone/an paste alimentare;
- 815 mii. tone/an lapte;
- 300 tone produse lactate/an;
- 100 mii tone concentrate de tomate/an;
- 100 mii tone zahar/an;
- 50 mii tone compoturi si dulceturi/an;
- 4000 mii hl bauturi racoritoare, vin si bere /an;

Industria textila realizeaza productii de cca. 30 mii tone fire din bumbac si cca. 8 mii tone fire din lina, cantitati insuficiente, inasa, pentru satisfacerea necesarului industriei locale. Productia industriei textile :

- tesaturi cca.170 milioane m.p.;
- confectii cca.185 milioane bucati;
- dantele, accesorii cca.20 mii tone;

Industria pielariei realizeaza cca. 33 mil. perechi de incaltaminte pe an.

Industria materialelor de constructii produce cca. 4,5 milioane tone ciment/an, care inasa nu asigura consumul intern, cca. 450 mii tone var, placi mozaicate si faianta, cca. 20 milioane m.c./an, sticlaria cca. 25 mii tone/an.

Industria siderurgica, cu posibilitati modeste, produce cca.140 mii tone fonta, cca.190 mii tone tagle, cca.200 mii tone fier beton, cca. 30 mii tone profile si structuri metalice, insuficient pentru necesarul de consum local.

Industria constructiilor de masini se situeaza la parametri constanti de crestere si este reprezentata de unitati de montaj autocamioane, autobuze si camionete, precum si de fabricatie piese de schimb si componente auto.

Ramura producatoare de articole casnice si electromenajere inregistreaza evolutii nefavorabile ca urmare a concurentei externe.

Industria electronica si electrotehnica este slab reprezentata la nivel national si are tendinta de a introduce unitati performante, incadrate in cerintele economiei moderne, cum ar fi fabricile de cablaje telefonice, circuite integrate, etc. Sectorul farmaceutic si al cosmeticelor, bazat pe un sistem de licente modern, se situeaza la parametrii adaptabili noilor cerinte ale pietei. Este unul dintre cele mai active sectoare ale economiei.

Industria chimica bazata aproape in totalitate pe cea mai importanta resursa naturala tunisiana, fosfatii, a beneficiat de asistenta continua a autoritatilor pentru mentinerea si dezvoltarea gradului de performanta.

Productiile realizate in cele 12 combinate de prelucrare a fosfatilor si exporturile efectuate plaseaza Tunisiei pe locuri fruntase in lume, astfel:

- 23 % din exportul mondial de TSP;
- 12 % din exportul mondial de acid fosforic;
- 7 % din exportul mondial de DAP;

#### **Productia miniera si energetica (2008)**

|                                   |       |
|-----------------------------------|-------|
| - fosfati (mil.tone)              | 7,5   |
| - minereu de fier (mii tone)      | 140   |
| - minereu de plumb (mii tone)     | 10    |
| - minereu de zinc (mii tone)      | 60    |
| - sare marina conditionata (tone) | 570   |
| - petrol brut (mil.tone)          | 3,5   |
| - electricite (mil.Kwh)           | 9.500 |

#### *Produse miniere si energetice : (mii tone)*

|                         |      |
|-------------------------|------|
| - superfosfat triplu    | 750  |
| - acid fosforic         | 1010 |
| - diamoniu fosfat       | 950  |
| - otel beton            | 150  |
| - ciment                | 4500 |
| - var                   | 400  |
| - carburanti, din care: |      |
| ▪ benzina               | 450  |
| ▪ motorina              | 500  |
| ▪ petrol lampant        | 210  |
| ▪ fuel-oil              | 620  |
| - gaz natural (mil.mc)  | 2000 |

#### **Transporturile**

Sectorul transporturi este asigurat de o retea rutiera de cca. 30.000 Km, din care cca. 500 km. autostrazi, 2400 km. de cale ferata, 8 porturi comerciale si 6 aeroporturi internationale.

Realizari in unitati conventionale:

##### Transport maritim

- numar vase intrate anual in porturile tunisiene: cca. 5.000
- traficul de marfuri:
  - import cca. 7.500 mii tone;
  - export cca. 8.000 mii tone;

##### Transport aerian

- numar total inregistrati de pasageri: cca. 4 milioane anual;
- numar total de avioane inregistrate anual : cca. 40.000
- marfuri: cca. 30 mii tone anual;

##### Transport feroviar

- marfuri : cca. 2 milioane tone/kilometri anual;
- calatori : cca.100 milioane calatori/kilometri anual;

##### Transport rutier

- marfuri : cca. 20 milioane tone anual;
- calatori : cca. 475 milioane calatori/kilometri;

## Turismul

Reprezinta pentru Tunisia una dintre ramurile cele mai active, cu pondere importanta in economia nationala. Tunisia dispune de o capacitate de cazare de cca. 250 mii paturi, 650 de hoteluri de 3,4 si 5 stele, capacitati asiguratorii fata de numarul anual de turisti - cca. 3,5 milioane persoane anual - cu un procent de acoperire de cca. 60 - 65 %.

Incasarile din turism se cifreaza anual la peste un miliard dolari, reprezentind cca. 12- 15 % din totalul incasarilor curente in devize.

Marea majoritate a turistilor ( cca. 60 % ) provin din tarile maghrebine, indeosebi din Libia, iar cca. 30 % din tarile vest europene, cu preponderenta din Germania, Franta, Italia, Spania si Anglia.

## Produsul Intern Brut

50954,6 milioane DT

Ponderea principalelor ramuri economice in structura PIB:

|                         | <u>Mil. DT</u> | <u>%</u> |
|-------------------------|----------------|----------|
| - Servicii:             | 19343,3        | 41,5 %   |
| - Industrie nemanufact. | 8027,5         | 17,2 %   |
| - Agricultura, pescuit  | 4884,3         | 10,5 %   |
| - Ind. Manufacturiera   | 9425,6         | 20,2 %   |
| - Altele                | 4971,9         | 10,6 %   |
| <b>PIB la costuri</b>   | <b>46652,6</b> |          |
| <b>Taxe indirecte</b>   | <b>4303,0</b>  |          |
| PIB la preturi de piata | 50954,6        | 100%     |

## Evolutia indicatorilor macro-economici

| Indicator                          | UM     | 2003  | 2004  | 2005  | 2006  | 2007   | 2008   | 2009    |
|------------------------------------|--------|-------|-------|-------|-------|--------|--------|---------|
| Cresterea PIB                      | %      | 5,2   | 5,4   | 5,4   | 5,8   | 6,3    | 5,0    | 3,1     |
| PIB/locuitor                       | DT     | 3.125 | 3.400 | 3.530 | 3.798 | 4.160  | 4911   | 4,853.2 |
| Investitii globale                 | mil.DT | 8.800 | 8.705 | 8.410 | 9.065 | 10.580 | 12790  | 13842   |
| Rata investitiilor / PIB           | %      | 25    | 24,5  | 22,6  | 22,7  | 24,2   | 25,1   | 25,9    |
| Investitii straine directe         | mil.DT | 752   | 796   | 1.016 | 4.403 | 2.158  | 3398,7 | 2383    |
| Rata inflatiei                     | %      | 2,7   | 3,6   | 2,0   | 4,5   | 3,1    | 5,0    | 3,7     |
| Cresterea consumului               | %      | 5,0   | 5,4   | 5,1   | 5,3   | 5,7    | 5,9    | 5,2     |
| Datoria externa/PIB                | %      | 54    | 47,3  | 51,7  | 49,2  | 45,2   | 39,2   |         |
| Serviciul datoriei/venituri        | %      | 24    | 15,5  | 13,2  | 19,5  | 11,9   | 24,4   | 23,1    |
| Crearea de noi locuri de munca     | mii    | 56    | 56    | 55    | 58    | 53     | 63     | 57      |
| Rata somajului                     | %      | 14,3  | 13,9  | 14,2  | 14,3  | 14,1   | 14,0   | 14,7    |
| Rata de schimb a unui dolar SUA    | DT     | 1,20  | 1,25  | 1,29  | 1,22  | 1,20   | 1,24   | 1,34    |
| Rata de schimb a unui Euro         | DT     |       |       | 1,61  | 1,63  | 1,69   | 1,80   | 1,87    |
| Rating Moody's                     |        | BAA2  | BAA2  | BAA2  | BAA2  | BAA2   | Baa2   | Baa2    |
| Rating Standard & Poor's           |        | BB+   | BB+   | BB+   | BB+   | BB+    | BBB    | BBB     |
| Rata deficitului bugetar – din PIB |        | 2,6 % | 2,1%  | 2,0 % | 3,0 % | 3,0 %  | 3,0%   | 3,8%    |

### Principalele proiecte economice.

Domeniile ce vor fi avute in vedere, cu precadere, sunt : agricultura, infrastructura, transporturi, comunicatii si mediu inconjurator.

#### *In agricultura :*

- amenajari agricole in bazinul minier Gafsa, pe 480 ha, pentru 70.000 de loc.
- amenajari agricole in guvernoratul Kasserine ;
- ameliorarea climatului agricol in regiunile muntoase din Sud-Est si Nord-V;
- ameliorarea infrastructurii hidro ;
- constructia a sapte noi baraje hidro (Mallila, Harka, Ettine, El Kamkoun, Zaiatine, El Maleh, Eddouamiss) ;
- constructia a 50 de baraje colinare ;
- aprovizionare cu apa in regiunile Sahel si Sfax ;

#### *In domeniul infrastructurii si transportului:*

- constructia autostrazii Sfax- Gabes ;
- constructia de centurii orasului Sfax ;
- construirea unui port de mare adancime la Enfidha ;
- extinderea liniei de metrou lejer in zonele periferice ale orasului Tunis ;
- reamenajari de cai ferate;

#### *Domeniul telecomunicatii :*

- suplimentarea retelei de telefonie cu un million de noi linii ;

#### *Domeniul mediului inconjurator :*

- amenajarea zonei Tapatoura din Sfax si crearea unor statii turistice;

### 3. SCHIMBURILE COMERCIALE

Situatia schimburilor comerciale ale Tunisiei pe ultimii opt ani se prezinta astfel :

- milioane dinari (1 \$ = 1,35 dinari)-

|                        | 2002            | 2003            | 2004            | 2005            | 2006            | 2007            | 2008           | 2009           |
|------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|----------------|----------------|
| <b>Total din care:</b> | <b>23.259,5</b> | <b>24.381,5</b> | <b>27.919,1</b> | <b>31.084,8</b> | <b>35.561,6</b> | <b>43.846,9</b> | <b>53878,2</b> | <b>45161,6</b> |
| <b>Export</b>          | 9.748,6         | 10.342,6        | 12.054,9        | 13.793,6        | 15.558,1        | 19.409,6        | 23637,0        | 19469,2        |
| <b>Import</b>          | 13.510,9        | 14.038,9        | 15.864,2        | 17.291,2        | 20.003,5        | 24.437,3        | 30241,2        | 25692,4        |
| Sold                   | - 3.762,3       | -3.696,9        | -3.809,3        | -3.497,6        | - 4.445,4       | - 5.027,7       | -6604,2        | -6223,2        |

#### **Structura principalelor marfurilor importate de Tunisia**

|                                                  | 2006   | 2007    | 2008    | 2009   |
|--------------------------------------------------|--------|---------|---------|--------|
| Produse agricole si ale industriei alimentare    | 1878,7 | 2556,2  | 3316,2  | 2432,7 |
| Energie si lubrifianti                           | 2859   | 3001,6  | 4913,8  | 2789,7 |
| Produse minerale, fosfati si derivati            | 447,9  | 487     | 1730,8  | 527,2  |
| Articole textile, imbracaminte si articole piele | 5150,6 | 5984,6  | 6098,3  | 5585,1 |
| Produse ale industriei mecanice si electrice     | 8099,1 | 10390,4 | 11920,3 | 11754  |
| Alte industrii manufacturiere                    | 3148,3 | 3813,2  | 4281,4  | 4414,1 |

#### **Primele 10 tari furnizoare Tunisiei in anul 2009 (valori in milioane dinari) :**

Franta (5585,7), Italia(5213,4), Rusia(2279,5), Germania(2109,1), Libia(1319,2), Spania(1.168,3), China(1129,2) SUA(911,1), Turcia (898,9) .

Pe principalele produse, situatia se prezinta astfel:

|                                           |                                                                              |
|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Tesaturi (inclusiv operatii lohn):</b> | Franta, Italia, Germania, Spania, Belgia, Anglia, Olanda, China              |
| <b>Carburanti:</b>                        | Franta, Italia, Spania, Belgia, USA, Algeria, Anglia, Suedia, Anglia, Olanda |
| <b>Articole textile :</b>                 | Franta, Italia, China, Turcia, Belgia, USA, Germania, Suedia, Rusia,         |
| <b>Produse chimice:</b>                   | Franta, Italia, Germania, Belgia, Spania, Anglia, Rusia, China, Brazilia     |
| <b>Autoturisme :</b>                      | Franta, Italia, Germania, Japonia, Spania, SUA, Turcia                       |
| <b>Petrol :</b>                           | Algeria, Libia, Iran                                                         |
| <b>Produse metalurgice:</b>               | Franta, Italia, Spania, Belgia, Olanda, Germania, Rusia, Brazilia            |
| <b>Materiale plastice :</b>               | Franta, Italia, Germania, China, Belgia, Turcia, Anglia, Spania, Rusia,      |
| <b>Produse farmaceutice:</b>              | Franta, Italia, Belgia, Olanda, Germania                                     |
| <b>Echipamente diverse:</b>               | Franta, Italia, Germania, Belgia, Olanda, Spania, Anglia, SUA                |
| <b>Hirtie si carton :</b>                 | Franta, Italia, Germania, China, Belgia, Brazilia, Africa, Rusia             |
| <b>Echip. de telecomunicatii :</b>        | Franta, Italia, Germania, Spania, Anglia, SUA, Belgia, Olanda                |
| <b>Fire si fibre sintetice :</b>          | Franta, Belgia, Italia, Germania, China, SUA, Turcia, Brazilia,              |
| <b>Fire si cabluri electrice :</b>        | Franta, Italia, Germania, Spania, Belgia, China, Rusia, SUA                  |

**Volumul si structura marfurilor exportate din Tunisia (mil.USD)**

|                                                  | <b>2006</b> | <b>2007</b> | <b>2008</b> | <b>2009</b> |
|--------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Produse agricole si ale industriei alimentare    | 1868        | 1882,7      | 2155,5      | 1849,5      |
| Enrgie si lubrifianti                            | 2017,6      | 3138,5      | 4079,9      | 2637,7      |
| Produse minerit, fosfati si derivati             | 1033,6      | 1348,7      | 3151,7      | 1660,2      |
| Articole textile, imbracaminte si articole piele | 5150,6      | 5984,6      | 6098,3      | 5585,1      |
| Produse ale industriei mecanice si electrice     | 3861,4      | 5197,3      | 6232,8      | 6001        |
| Alte industrii manufacturiere                    | 1385,2      | 1682,8      | 1918,3      | 1762,7      |

**Primele 10 tari importatoare ale produselor tunisiene ( valori in milioane dinari) :**

Franta (6.735,3), Italia (4.884), Germania (1.637), Spania (1.158), Marea Britanie (1099), Libia (1065), India (728 ), Elvetia (558), Belgia (526), Olanda (517 )Algeria (499), SUA (395 )Turcia (379

Pe produse, situatia se prezinta astfel:

|                                    |                                                                |
|------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| <b>Confectii</b>                   | Franta, Italia, Germania, Spania, Anglia, Belgia, SUA          |
| <b>Tricotaje, lenjerie, etc.</b>   | Franta, Italia, SUA, Germania, Belgia, Olanda, Spania, Austria |
| <b>Petrol :</b>                    | Franta, SUA, Italia, Anglia,                                   |
| <b>Fire si Cabluri electrice :</b> | Franta, Italia, Germania, Anglia, Suedia, Spania               |
| <b>Ingrasaminte fosfatice:</b>     | Franta, Italia, Germania, China, Turcia, Suedia                |
| <b>Incaltaminte:</b>               | Franta, Italia, SUA, Olanda, Germania, Anglia, Spania, Belgia  |
| <b>Acid fosforic:</b>              | Franta, Belgia, SUA, Maghreb, Africa                           |
| <b>Textile:</b>                    | Franta, Italia, Germania, Anglia, Belgia, Olanda, SUA, Spania  |
| <b>Parti incaltaminte :</b>        | Franta, Italia, Germania, Anglia, Spania,                      |
| <b>Ulei de masline :</b>           | Franta, Italia, Spania, SUA, Belgia                            |
| <b>Peste si crustacee :</b>        | Franta, Italia, Germania, Spania, Belgia                       |

|                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Curmale</b> : Franta, Italia, Germania, Maghreb, SUA                             |
| <b>Produse ceramice</b> : Italia, Franta, Spania, Germania, Turcia, Maghreb, Africa |
| <b>Fosfati</b> : Franta, Belgia, SUA, Maghreb, Asia                                 |

#### **4. SISTEMUL FINANCIAR**

**Sistemul bancar** este compus din urmatoarele banci :

Banci de depozit :

- Arab Tunisian Bank ;
- Banque franco-tunisienne ;
- Banque Nationale Agricole ;
- Banque du Sud ;
- Banque de Tunisie ;
- Amen Bank ;
- Citibank (onshore) ;
- Arab Banking Corporation ;
- Banque Internationale Arabe de Tunisie;
- Société Tunisienne de Banque ;
- Union Bancaire pour le Commerce et l'Industrie ;
- Union Internationale de Banques ;
- Banque de l'Habitat ;
- Banque Tunisienne de Solidarité ;

Banci de dezvoltare :

- Banque de Cooperation du Magreb Arabe ;
- Banque de Tunisie et des Emirats d'Investissements ;
- Banque Tuniso-Qatarie d'Investissements ;
- Banque Tuniso-koweitienne de developpement ;
- Societe tuniso-saoudienne d'investissement ;
- Banque arabe tuniso-libyenne de developpement et commerce ;

Banci de afaceri :

- International maghreb merchand bank ;
- Banque d'affaires de Tunisie ;

Banci offshore :

- Union Tunisienne de Banques ;
- Citibank (offshore) ;
- Tunis International bank ;
- Loan and Investment Co ;
- Beit Ettamouil Saoudi tounsi (best);
- North african international bank ;
- Alubaf international bank;
- Arab banking corporation;

#### **Institutiile financiare specializate**

Organisme de leasing:

- Tunisie Leasing ;
- Union Tunisienne de leasing ;
- Compagnie internationale de Leasing ;
- Arab Tunisian Lease ;
- Amen Lease;
- General Leasing;
- Arab International Lease;
- Modern Leasing;
- Best Lease;
- Hannibal Lease;

Societati de factoring:

- Factor amen;
- Tunisie factoring;
- Uni-factor;



Societati de recuperare:

- Societatea Tunisiana de recuperare a creantelor ;
- Societatea El Istifa ;
- Compania Internationala araba de recuperare;
- Societatea financiara de recuperare a creantelor;
- Sud recuperare ;
- Internationala de recuperare a creantelor ;

Un organism de colecta a economiilor :

- Casa de Economii Nationala Tunisiana ;

Centrul de Cecuri Postale

Alte entitati financiare

- 108 societati de investitii;
- 18 societati de investitii la riscul de capital;
- un consiliu al pietei financiare;
- o bursa de valori mobiliare;
- un centru pentru depozitarea titlurilor pentru compensare;
- 39 intermediari in bursa;

### Reguli de schimb valutar

Banca Centrala a Tunisiei administreaza si controleaza schimbul valutar. Moneda straina poate fi obtinuta de la Banca Centrala sau de la o banca comerciala delegata, care are autorizatie in acest sens.

Importatorii rezidenti in Tunisia pot cumpara moneda straina pentru activitati viitoare de import, la o rata stabilita zilnic de catre Banca Centrala.

### Rezervele internationale ale BCT

**3.125 mld DT (cca. 2,5 mld USD)**

### Datoria externa

**20.297 mil.DT (cca. 16,2 mld USD) – 45,2% din PIB**

|          |                  |               |
|----------|------------------|---------------|
| din care | stat             | 12.850 mil.DT |
|          | agenti economici | 7.447 mil.DT  |

### Coeficientul serviciului datoriei (% din venituri)

**11,9 %**

In anul 2007, creditele externe au fost acordate, dupa cum urmeaza :

|                                                    |             |
|----------------------------------------------------|-------------|
| Total :                                            | 890 mil. DT |
| din care :                                         |             |
| -administratie                                     | 575 mil.DT  |
| -agenti economici                                  | 315 mil.DT  |
| Pe tip de cooperare, creditele se prezinta astfel: |             |
| Administratie                                      | 100 %       |
| Cooperare bilaterala                               | 25 %        |
| Cooperare multilaterala                            | 25 %        |
| Piata financiara                                   | 50 %        |
| Agenti economici                                   | 100 %       |
| Cooperare bilaterala                               | 70 %        |
| Cooperare multilaterala                            | 30 %        |

## 5. SECTORUL ASIGURARILOR

Cuprinde :

-subsectorul public :

- Societatea Tunisiana de Asigurari si Reasigurari (STAR)
- Societatea de Asigurari Tunisiana ;
- Societatea Tunisiana de Reasigurari ;
- Compania Tunisiana de Asigurare a Comertului Exterior ;

-subsectorul privat:

- Grupul de Asigurari Tunisian (GAT) ;
- Societatea de Asigurari si Reasigurari (ASTREE) ;
- COMAR ;
- Magrebia ;
- CARTE ;

- subsectorul mutual :
  - Casa Tunisiana de Asigurare Mutuala Agricola ;
  - Mutuelle Generale d'Assurance ;
  - Mutuelle Assurance de l'Enseignement ;
- subsectorul exterior :
  - BEST-RE;
  - ARIG ;
  - Le MANS;
  - MAP FREE ASSISTANCIA;
  - IETA ;

## **6. RELATIILE ECONOMICE CU ROMANIA**

### **6.1 CADRUL JURIDIC**

#### **In domeniul schimburilor comerciale**

După aderarea României la Uniunea Europeană cadrul juridic al schimburilor comerciale cu Tunisia este reglementat prin Acordul de Asociere a Tunisiei cu Uniunea Europeană, Tunisia fiind prima țară maghrebiană asociată U.E

Potrivit prevederilor acestui acord, într-un interval de tranziție care se va întinde pe 12 ani de la data intrării sale în vigoare (1 martie 1998), barierele tarifare între semnatarilor vor fi diminuate, până la reducerea lor definitivă, urmând ca la orizontul anului 2010 să fie creată piața liberă tuniso-europeană.

Pe fondul acestui cadru juridic, procesul inițiat în anul 1998, de reducere progresivă și asimetrică a taxelor vamale percepute la import, se apropie de final. În anul 2007 spre exemplu, produsele industriale provenite din U.E. au fost taxate în Tunisia la nivelul de maxim 4,73 % din valoarea facturii, iar de la 1 ianuarie 2008 nu se mai percep taxe vamale la importul acestor categorii de mărfuri. Sunt în curs de negociere reglementările din domeniul produselor agro-alimentare și al serviciilor.

Pentru mărfurile agricole, investiții și servicii procesul de liberalizare va continua treptat până la reducerea definitivă a taxelor în anul 2010.

În fapt, aceasta va însemna înlăturarea granițelor vamale dintre România și Tunisia.

#### **In domeniul cooperării economice**

- **Acord de cooperare în domeniul IMM-urilor**, semnat în iunie 2009 la Tunis;
- **Acord de cooperare în domeniul artizanatului - între Ministerul român al IMM, Comerț, Turism și Profesii liberale și Ministerul tunisian al Comerțului și Artizanatului**, semnat în octombrie 2008 la București;
- **Acord de cooperare economică și tehnică între Guvernul României și Guvernul Republicii Tunisiene**, semnat la București în iunie 2008;
- **Acord de cooperare în domeniul agriculturii**, semnat la București în iunie 2008;
- **Memorandumul de înțelegere privind cooperarea și schimbul de informații între Banca Națională a României și Banca Centrală a Tunisiei**.
- **Acord de cooperare între Ministerul Agriculturii, Padurilor și Dezvoltării Rurale din România și Ministerul Agriculturii, Mediului și Resurselor Hidraulice din Tunisia**.
- **Convenția privind evitarea dublei impozitări asupra veniturilor**, semnată la Tunis la 23.09.1987, intrată în vigoare la 19.01.1989 și care se aplică de la 01.01.1990;
- **Acord între Guvernul României și Guvernul Republicii Tunisiene privind cooperarea în domeniul turismului**, semnat la Tunis la 16 octombrie 1995;
- **Acord între Guvernul României și Guvernul Republicii Tunisiene privind cooperarea în domeniul sănătății și științelor medicale**, semnat la Tunis la 16 octombrie 1995;
- **Acord între Guvernul României și Guvernul Republicii Tunisiene privind transporturile aeriene civile**, semnat la București la 3 iulie 1980;
- **Protocolul privind organizarea și funcționarea Comisiei mixte romano-tunisiene de cooperare economică și tehnică**, semnat la București, la 12 septembrie 2000;
- **Protocolul de constituire a Consiliului oamenilor de afaceri romano-tunisian**, semnat la Tunis, la 11 ianuarie 2003,
- **Convenția de cooperare pentru promovarea comerțului exterior între Centrul Român de Comerț Exterior și Centrul Tunisian de Promovare a Exporturilor**, semnat la Tunis, la 11 ianuarie 2003,
- **Protocol de cooperare între Camera de Comerț și Industrie a României și Camera de Comerț și Industrie din Tunis**, semnat la Tunis la 14 mai 1992;
- **Protocol de cooperare Camera de Comerț și Industrie a Municipiului București și Camera de Comerț și Industrie din Tunis**, semnat la Tunis la 6 iunie 2006;

- **Protocoale de cooperare** Camera de Comerț și Industrie a Municipiului București și Camerele de Comerț și Industrie din Sfax și Bizerte, semnate la București, în luna noiembrie 2007;
- **Protocol de cooperare între Confederația Națională a Patronatului Român și Uniunea Tunisiană a Industriei Comerțului și Artizanatului (UTICA)**, semnat la Tunis la 12 martie 1996.

### Noi documente în curs de negociere

Se mai poartă negocieri în vederea extinderii cadrului juridic bilateral prin următoarele documente:

- Convenție de cooperare în domeniul promovării și protejării reciproce a investițiilor;
- Acord de cooperare în domeniul apelor termale

## 6.2. SCHIMBURILE COMERCIALE

### Evoluția schimburilor comerciale în perioada 2000-2009,

(conform statisticii românești)

- în milioane dolari -

|               | 2002  | 2003  | 2004  | 2005  | 2006   | 2007   | 2008   | 2009   |
|---------------|-------|-------|-------|-------|--------|--------|--------|--------|
| <b>Total</b>  | 23,65 | 22,44 | 34,61 | 64,27 | 84,55  | 55,06  | 134,92 | 156,01 |
| <b>Export</b> | 18,67 | 16,64 | 28,61 | 47,59 | 71,00  | 44,65  | 85,86  | 98,81  |
| <b>Import</b> | 4,98  | 5,80  | 6,00  | 16,67 | 13,54  | 10,40  | 49,06  | 57,20  |
| <b>Sold</b>   | +13,7 | +10,8 | +22,4 | +30,9 | +57,46 | +34,24 | +36,80 | +41,61 |

Principalele marfuri care au făcut obiectul schimburilor comerciale cu Tunisia sunt următoarele:

a) **La export:** Produse petroliere prelucrate, grau, porumb, produse siderurgice, cherestea, fire și fibre sintetice, geamuri, articole de sticlărie, articole de uz casnic, produse chimice, hartie, rulmenți, îngrășăminte chimice, articole din cauciuc, cazane industriale, materiale plastice și articole din material plastic, grăsimi și uleiuri vegetale, mașini-unelte, mașini, aparate și material electric, produse textile, rășini sintetice etc.

b) **La import:** fosfați și compuși ai acestora, îngrășăminte, încălțăminte, produse chimice, alimente pentru copii, citrice, mășline, ulei de mășline, confectii, mașini și aparate electrice, bumbac, uleiuri esențiale și rășini, uleiuri minerale etc.

### Structura schimburilor comerciale romano - tunisiene la 31 decembrie 2009

#### EXPORT

| Grupa | Denumirea produselor                                                        | Valoare<br>(mii USD) |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------|----------------------|
|       | <b>T o t a l</b>                                                            | 98816,6              |
| II    | Produse ale regnului vegetal                                                | 2837,3               |
| IV    | Produse alimentare                                                          | 7,0                  |
| V     | Produse minerale                                                            | 62008,3              |
| VI    | Produse ale industriei chimice                                              | 2173,6               |
| VII   | Mase plastice, articole din material plastic, cauciuc, articole din cauciuc | 929,6                |
| IX    | Lemn                                                                        | 13969,6              |
| X     | Hartie, fibre celulozice                                                    | 110,7                |
| XI    | Textile și îmbrăcăminte                                                     | 5445,1               |
| XII   | Încălțăminte                                                                | <b>29,2</b>          |
| XIII  | Materiale de construcții                                                    | 14,1                 |
| XV    | Metale comune și art din metal                                              | 2061,6               |

|       |                               |        |
|-------|-------------------------------|--------|
| XVI   | Masini si aparate electrice   | 8166.9 |
| XVII  | Vehicule, p/s                 | 746.9  |
| XVIII | Instrumente si aparate optice | 267.1  |
| XX    | Diverse marfuri               | 49.6   |

## IMPORT

| Grupa | Denumirea produselor                                                        | Valoare<br>(miiUSD)   |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------------|
|       | <b><u>Total</u></b>                                                         | <b><u>57195.6</u></b> |
| II    | Produse ale regnului vegetal                                                | 160.6                 |
| III   | Grasimi, uleiuri                                                            | 5,4                   |
| IV    | Produse alimentare                                                          | 78.1                  |
| VI    | Produse ale industriei chimice                                              | 16539.3               |
| VII   | Mase plastice, articole din material plastic, cauciuc, articole din cauciuc | 152.0                 |
| VIII  | Piei brute                                                                  | 59.3                  |
| X     | Hartie, fibre celulozice                                                    | 12.8                  |
| XI    | Textile si imbracaminte                                                     | 479.4                 |
| XII   | Incaltaminte                                                                | 590.1                 |
| XIII  | Materiale de constructii                                                    | 95.7                  |
| XV    | Produse metalurgice                                                         | 645.8                 |
| XVI   | Masini si aparate electrice                                                 | 38078.1               |
| XVI I | Vehicule si parti componente                                                | 287.2                 |
| XVIII | Instrumente si aparate optice                                               | 1.6                   |
| XX    | Diverse marfuri                                                             | 9.9                   |

### **7. RELATIILE BILATERALE ALE TUNISIEI**

Tunisia intretine relatii diplomatice la nivel de ambasada cu peste 100 de state si este semnatară următoarelor acorduri:

- Acordul de Asociere cu Uniunea Europeana;
- Conventii comerciale preferentiale cu cele 4 tari din Magreb;
- Acordul de creare a zonei de liber schimb interarab – Acordul de la Agadir;
- Acorduri comerciale bilaterale cu toate tarile arabe precum si de creare a unei zone de liber schimb cu Egiptul, Iordania, Libia si Siria;
- Acorduri comerciale cu un numar de tari africane precum si a Tratatului de la Abuja privind crearea Comunitatii Economice Africane;
- Acorduri comerciale bilaterale cu tari din Europa, Asia si America.

Tunisia este membru al Organizatiei Mondiale a Comertului cu statut de tara in curs de dezvoltare, sens in care se bucura de o serie de facilitati , printre care mentionam: reducerea treptata a taxelor vamale la importul de marfuri, eliminarea restrictiilor cantitative la export ( contingente, licente, etc.), inlaturarea altor bariere netarifare, acordarea reciproca a clauzei natiunii celei mai favorizate, folosirea permanenta a consultarilor bilaterale, etc.

La 12 iulie 1995, Tunisia a semnat **Acordul de asociere cu Uniunea Europeana**. Continutul Acordului se refera la :

1. Instaurarea unui dialog politic intre parti.
2. Progresiv, in cursul unei perioade tranzitorii de 12 ani, de la intrarea in vigoare a acordului, se va realiza o zona de liber schimb.

Pentru produsele industriale, in cazul importurilor in Uniunea Europeana, sunt suprimate restrictiile cantitative si masurile cu efect echivalent privind produsele originare din Tunisia. Vor fi mentinute, totusi, unele restrictii pentru anumite produse textile, care vor fi cuprinse in reglementari separate.

Pentru celelalte produse, eliminarea taxelor vamale va fi realizata in cursul unei perioade tranzitorii de 12 ani.

Acordul mai stipuleaza ca Tunisia poate introduce masuri tarifare exceptionale pe o durata limitata, in scopul protejarii industriei sau a unor sectoare in restructurare ori confruntate cu serioase dificultati.

Tunisia nu mai aplica, de la intrarea in vigoare a acordului, restrictii cantitative si masuri echivalente pentru produsele originare din Uniunea Europeana.

3. Pentru produsele agricole, Uniunea Europeana si Tunisia pun in aplicare, intr-o maniera progresiva o mai mare liberalizare a schimburilor lor si urmaresc, totodata, diversificarea productiei agricole a Tunisiei.

Acordul contine masuri de liberalizare ce trebuiesc aplicate intr-o prima faza pe o perioada de cinci ani in favoarea exporturilor tunisiene in Uniunea Europeana. Pentru uleiul de masline s-a prelungit regimul actual constind in desfiintarea barierei tarifare pentru un contingent de 50 mii tone pe campanie.

Acordul prevede ca societatile comerciale ale celor doua parti se bucura de acelasi tratament ca si cele nationale, in cazul in care doresc sa-si stabileasca sediul pe teritoriul celeilalte parti. Conform acordului, unele forme de plata nu vor mai fi supuse niciunei restrictii, fiind asigurata libera circulatie a capitalurilor in cazul investitiilor directe.

In cazul aparitiei unor dificultati a balantei de plati, partile pot lua masuri restrictive conform regulilor GATT si FMI.

4. Cooperarea economica are ca obiectiv de a ajuta Tunisia sa-si asigure o dezvoltare economica si sociala durabila in beneficiul ambelor parti. Ea trebuie sa asigure paralelismul intre liberalizarea schimburilor, in general, cu Uniunea Europeana si liberalizarea de ansamblu a economiei tunisiene.

Dintre sectoarele de cooperare subliniem: cooperarea industrială, promovarea si protejarea investitiilor reciproce, norme agro-alimentare si industriale, intreprinderile mici si mijlocii, serviciile financiare, agricultura si pescuitul, educatia si formarea cadrelor , transporturile, telecomunicatiile, tehnologiile moderne, energia, cooperarea stiintifica si tehnica, mediul inconjurator, turismul, cooperarea vamala, cooperarea in domeniul politicii economice si regionale.

6. Cooperarea financiara urmareste sa contribuie pe deplin la realizarea obiectivelor acordului, indeosebi a reformelor de modernizare a economiei, incurajarea investitiilor private, intarirea cooperarii tehnice, promovarea activitatilor creatoare de noi locuri de munca, etc.

In decembrie 2000, intre Tunisia si Uniunea Europeana, a fost semnata Conventia privind Protocolul schimburilor de produse agricole aferente acordului de asociere, in care sunt prevazute avantaje la exportul produselor tunisiene pe piata europeana, respectiv pentru uleiul de masline, concentrate de tomate, flori, tomate, struguri de masa, care sunt exonerate de la plata taxelor vamale.

La exporturile europene catre Tunisia, acordul stipuleaza facilitati vamale suplimentare pentru uleiuri vegetale , grau, porumb, seminte de soia si cartofi.

Conventia stipuleaza plafoane maximale atribuite fiecarui produs tunisian, pentru care taxele vamale aplicate in Uniune sunt exonerate precum si desfiintarea contingentelor cantitative la smochine, rodii, vinete , pepeni, prune si dovleci.

Incepind cu ianuarie 2002, conform prevederilor acordului incheiat cu Uniunea Europeana, la importul in Tunisia, gama produselor provenind din tarile comunitare se extinde, inclusiv asupra unor produse considerate ca sensibile pentru piata si productia autohtona.

Incepind cu anii '90, **Banca Mondiala** a acordat Tunisiei imprumuturi substantiale care a acoperit finantarea a numeroase proiecte. Domeniile cele mai importante in care au fost finantate proiecte sunt:

formare profesionala, refacere si amenajare cai rutiere si cai ferate, lucrari de infrastructura in domeniul energeticii, ameliorarea conditiilor economice si sociale din mediul urban si rural, aprovizionarea cu apa potabila, domeniul sanatatii, restructurarea sistemului financiar, intreprinderile mici si mijlocii, dezvoltare rurala.

## **8. POLITICA COMERCIALA / REGIMUL IMPORTURILOR**

Activitatea de comert exterior este administrata si controlata de catre

Departamentul Comertului, prin Oficiul National al Comertului, care emite autorizatii de import pentru toate produsele.

Importul marfurilor liberalizate poate fi efectuat cu ajutorul unui certificat de import , dupa prezentarea unui contract comercial cu un intermediar autorizat. Importatorii primesc un numar de cod inainte de a primi un certificat.

Firmele angajate exclusiv in exportul marfurilor sau serviciilor care cad sub incidenta Legii pentru stimularea Investitiilor si companiile cu sediul intr-o zona comerciala libera, pot importa liber orice marfa necesara pentru procesul de productie, supuse doar formalitatilor privind declararea in vama.

Lista marfurilor neliberalizate este stabilita prin decret. Unele marfuri desemnate de catre Departamentul Comertului sunt subiectul controlului tehnic. Marfurile neliberalizate sunt importate sub autorizatie de import eliberata de Departamentul Comertului.

Companiile publice de comert sunt importatori exclusivi pentru cca. 25 % din valoarea totala a importurilor si cca. 40 % dintre acestea sunt produse energetice. Printre aceste companii, un loc important il ocupa Oficiul Comertului ( pentru zahar, cafea si ceai), Oficiul pentru Cereale ( pentru grau) si Oficiul National al Uleiului (pentru ulei vegetal). Alte marfuri, precum tutun si produse medicale sunt importate exclusiv de catre agentii de stat. Pentru articolele care nu se afla pe lista liberalizarilor, aceste agentii sunt obligate sa parcurga aceleasi formalitati de licentiere ca si companiile cu capital privat.

Tunisia este membru cu drepturi depline al OMC, iar tarifele vamale si alte bariere comerciale au fost aduse in concordanta cu normele OMC.

Valoarea maxima a taxei vamale este de 43 %; valoarea medie este de 25 %. Anumite produse fac obiectul aplicarii unor taxe vamale aditionale care se pot ridica pina la 300 %.

In 1995, Tunisia a impus o taxa suplimentara pentru anumite importuri care sunt in concurenta cu productia locala.

In anumite cazuri, importurile destinate proiectelor de investitii in Tunisia sunt scutite total sau partial de la plata taxelor vamale.

Acordul de Parteneriat intre Tunisia si Uniunea Europeana reglementeaza importurile din acest spatiu. Asa cum precizam anterior, incepand cu 1 ianuarie 2008 au fost desfiintate barierele comerciale pentru produsele manufacturate, iar in intervalul urmatoirilor doi ani, dupa finalizarea negocierii importurilor de produse agro-alimentare, liberalizarea va fi totala

Tunisia este membra a Uniunii Magrebului Arab care stipuleaza inexistenta taxelor vamale pentru comertul intre aceste tari.

Autoritatea vamala este Directia Generala a Vamelor in subordinea Ministerului Finantelor.

Taxe ad-valorem sunt predominante, valoarea taxata este valoarea CIF.

In paralel cu taxele vamale, importurile sunt subiectul impunerii unei taxe pe valoarea adaugata si, in anumite cazuri, o taxa de consum.

Introdusa in 1988, TVA este platita atit in cazul importurilor cit si in cazul produselor de origine tunisiana: 18 % pentru marfuri intermediare si 29 % pentru marfuri de lux.

Taxa de consum este platita pentru o gama larga de produse importate si variaza intre 10 % si 500 % din valoarea CIF si este aplicata si produselor indigene.

Comisionul vamal la import este de 3 % din taxele platite (vamala, tva, alte taxe), la care se mai adauga 1 % destinat fondului de stimulare a exporturilor.

### **Documente de comert exterior**

Conosament;  
Certificat de origine ;  
Factura comerciala;

Licenta de import ; o autorizatie de import inlocuieste licenta de import si se elibereaza in functie de necesitatile tunisiene;  
Certificatul/Polita de asigurare ;  
Lista de colisaj, unde este cazul ;  
Factura proforma este ceruta de catre importator pentru obtinerea altor documente necesare;

## **9. ORGANIZATII LOCALE CARE PRIMESC SI PROCESEAZA OPORTUNITATI DE AFACERI**

### 1.CEPEX (Centrul de Promovarea a Exporturilor)

Site : [www.cepex.tn](http://www.cepex.tn) sau [www.cepex.org.tn](http://www.cepex.org.tn)

### 2.UTICA (Uniunea Patronatului din Industrie, Comert si Artizanat)

Site : [www.utica.org.tn](http://www.utica.org.tn)

### 3.Agentia de Promovare a Investitiilor

Site : [www.investintunisia.tn](http://www.investintunisia.tn)

### 4.Agentia de Promovare a Investitiilor Agricole

Site : [www.tunisie.com/APIA](http://www.tunisie.com/APIA)

### 5.Agentia de Promovare a Industriei

Site : [www.tunisianindustry.nat.tn](http://www.tunisianindustry.nat.tn)

### 6.Revista economica « La Tunisie Economique »

Site : [www.tunisia.com/Businessinfo](http://www.tunisia.com/Businessinfo)

### 7.Banca Centrala, Site : [www.bct.gov.tn](http://www.bct.gov.tn)

### 8. Oficiul de Comert Tunisian

Adresa : 65 rue de Syrie 1002 Tunis fax.00216-71-788.974

### 9.Camere de comert si Industrie :

|              |                              |                                                                         |
|--------------|------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|
| -CCI Tunis   | fax.00216-71-354.744/332.968 | site : <a href="http://www.ccitunis.org.tn">www.ccitunis.org.tn</a>     |
| -CCI Bizerte | fax.00216-72-432.379/431.922 | site : <a href="http://www.ccibizerte.org.tn">www.ccibizerte.org.tn</a> |
| -CCI Beja    | fax.00216-78-455.789         | site : <a href="http://www.ccibeja.org.tn">www.ccibeja.org.tn</a>       |
| -CCI Sousse  | fax.00216-73-224.227         | site : <a href="http://www.ccicentr.org.tn">www.ccicentr.org.tn</a>     |
| -CCI Sfax    | fax.00216-74-296.121/122     | site : <a href="http://www.ccis.org.tn">www.ccis.org.tn</a>             |
| -CCI Gabes   | fax.00216-75-274.688         | site : <a href="http://www.ccigabes.org.tn">www.ccigabes.org.tn</a>     |
| -CCI Gafsa   | fax.00216-76-224.150         | site : <a href="http://www.ccigafsa.org.tn">www.ccigafsa.org.tn</a>     |

### 10. Camere de comert mixte

|                    |                      |
|--------------------|----------------------|
| -Tuniso-Germana    | fax.00216-71-782.551 |
| -Tuniso-Americana  | fax.00216-71-799.851 |
| -Tuniso-Britanica  | fax.00216-71-801.535 |
| -Tuniso-Franceza   | fax.00216-71-340.501 |
| -Tuniso-Italiana   | fax.00216-71-782.460 |
| -Tuniso-Olandeza   | fax.00216-71-717.058 |
| -Tuniso-Austriaca  | fax.00216-71-788.368 |
| -Tuniso-Scandinava | fax.00216-71-782.238 |
| -Tuniso-Marocana   | fax.00216-71-862.349 |
| -Tuniso-Libiana    | fax.00216-71-842.706 |
| -Tuniso-Egipteana  | fax.00216-71-796.812 |

### **Zone Libere:**

-Société de Developpement et d'Exploitation de la Zone Franche de Bizerte;  
1, rue d'Istamboul  
7000 Bizerte  
Tel.00216-72-436.925/436.477  
Fax.00216-72-436.925

-Société de Developpement et d'Exploitation de la Zone Franche de Zarzis ;  
 Port de Zarzis  
 BP 301  
 41700 Zarzis  
 Tel.00216-72-712.044  
 Fax.00216-72-718.520

#### **10. SITUATIA INVESTITIILOR STRAINE LA SFARSITUL ANULUI 2008**

| Sector de activitate | Numar societati | Numar salariati |
|----------------------|-----------------|-----------------|
| <b>TOTAL</b>         | <b>2.966</b>    | <b>303.142</b>  |

#### **Principalii parteneri in materie de investitii**

| Tara/Regiune                       | Nr. de societati | Nr.de salariati |
|------------------------------------|------------------|-----------------|
| Tarile Uniunii Europene, din care: | <b>2.422</b>     | <b>238.960</b>  |
| - Franta                           | 1.150            | 102.102         |
| - Italia                           | 606              | 48.660          |
| - Germania                         | 258              | 35.281          |
| - Belgia                           | 209              | 24.026          |
| - Olanda                           | 75               | 13.101          |
| - Marea Britanie                   | 81               | 10.191          |
| - Spania                           | 51               | 4.436           |
| Tarile Arabe                       | <b>211</b>       | <b>121.282</b>  |
| SUA                                | <b>58</b>        | <b>11.566</b>   |
| <b>Elvetia</b>                     | <b>83</b>        | <b>11.599</b>   |
| <b>Tari din Asia</b>               | <b>19</b>        | <b>1.344</b>    |

**Volumul investitiilor straine directe la 31 decembrie 2008: 3312 mil Dt ( cca. mil. USD) fata de 2.070,8 in 2007 ;**

Dintre principatii investitori prezenti in peisajul economic tunisian mentionam:

British Gaz, Danone, Autoliv, Leoni, Philips, Pireli, Gruner AG, Benetton s.a.

#### **11. TUNISIA – RISCUL DE TARA**

In anul 2006, Agentia COFACE (Compagnie française d'assurance du commerce extérieur) a publicat raportul sau cu privire la riscul de tara. Raportul constituie o analiza a situatiei politico-economice din 140 de tari si perspectiva relatiilor economice si comerciale externe ale tarilor studiate.

Ratingul fiecărei tari cuantifica nivelul mediu de risc de neplata a întreprinderilor din acea tara si indica, totodata, in ce masura un angajament financiar a unei întreprinderi este influentat de perspectivele economice, financiare si politice a acelei tari. Agentia franceza acorda calificativele-rating-uri : A1, A2, etc

In anul 2003, calificativele A1 si A2 nu au fost acordate nici unei tari, incepind notarea cu A3. Tunisia a primit pentru anii 2002 si 2003, calificativul A4, pe termen scurt, impreuna cu Maroc si Arabia Saudita. Dintre acestea trei, numai Tunisia a primit si calificativul « destul de bun risc ».

Acest calificativ reprezinta « un comportament de plati adesea mediu care poate fi afectat printr-o conjunctura nefavorabila a conjuncturii economice, insa probabilitatea acestei evolutii este moderata ».



Pe termen mediu, Tunisia a primit calificativul « destul de bun risc », fiind unica in zona Maghreb-ului si in Africa de nord, cu acest calificativ.

Celelalte tari din zona, Maroc, Algeria, Libia si Egipt au fost incluse in clasa « risc moderat - crescut ». Singurele tari arabe care depasesc Tunisia sunt Kuweit si Emiratele Arabe Unite.

In ce priveste Tunisia, COFACE estimeaza ca perspectivele de crestere ramin favorabile, in ciuda evolutiei economiei mondiale, si in special a celei europene. Explica riscul bun al Tuisie prin nevoia de finantare a tarii in conditiile dificile a scaderii exporturilor si a diminuarii activitatii turistice.

Studiul atrage, totusi, atentia asupra unor « puncte slabe » cum ar fi resursele naturale modeste si sectorul bancar in care mai sunt inregistrate credite nesigure.

Aspectele pozitive, calificate « puncte tari » ale Tunisiei, in studiul agentiei ar fi :

-o politica promitatoare de diversificare si dezvoltare economica, care determina o sustinere internationala ;

-acordul de parteneriat cu Uniunea Europeana, care stimuleaza retehnologizarea industriei, a infrastructurii si a sectorului financiar ;

-stabilitatea tarii care incurajeaza investitiile ;

-politica prudenta a autoritatilor in materie de datorie publica ;

Incepand cu anul 2002, agentile Rating Moody's si Rating Standard & Poor's au acordat la randul lor urmatoarele calitative:

|                             |               |      |      |      |      |      |      |      |      |
|-----------------------------|---------------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Rating Moody's              | BAA3<br>+     | BAA3 | BAA2 | BAA2 | BAA2 | BAA2 | BAA2 | Baa2 | Baa2 |
| Rating Standard<br>& Poor's | BBB<br>stabil | BBB  | BBB  | BB+  | BB+  | BB+  | BB+  | BBB  | BBB  |

Analistii economici au sintetizat urmatoarele aspecte determinante pentru evaluarea riscului de tara:

#### Puncte tari:

1. - economia tunisiana este diversificata si putin dependenta de resursele naturale ale tarii;
2. - Tunisia s-a angajat rapid pe drumul reformelor structurale, care s-au materializat intr-o crestere sustinuta, o inflatie stapinita si conturi publice echilibrate;
3. - rezultatele economice bune au permis Tunisiei sa investeasca pentru ameliorarea serviciilor medicale si de educatie ;
4. - relatiile cu creditorii internationali sunt bune;

#### Puncte slabe:

1. - Inetarea Acordului Multifibre intensifica concurenta pe pietele de export in sectorul textilelor;
2. - Acordul de comert liber cu UE a provocat o diminuare a incasarilor bugetare;
3. - Pozitia geografica a Tunisiei o face sensibila la evenimentele ce ar putea afecta Maghreb-ul;
4. - Somajul ramine la un nivel destul de ridicat (14,7 % in statisticile oficiale 2009).

## **12. CODUL INVESTITIILOR STRAINE**

Codul investitiilor straine cuprinde o serie de facilitati fiscale acordate investitorilor straini in sectoarele economice, cu exceptia minelor, energiei, comerului interior si sectorul financiar.

Institutia abilitata a aproba aceste facilitati este Comisia Superioara a Investitiilor, dupa o procedura speciala in care sunt incluse si avizele Agentiei de Promovare a Industriei si Comisia de Acordare de Avantaje din cadrul ministerelor economice in activitatea carora urmeaza sa fie realizata investitia respectiva.

Avantajele si facilitatile fiscale acordate investitiilor straine sunt :

### **I. Avantaje comune :**

-degrevare fiscala in limita a 35 % din impozitul aferent societatii ;

- degrevare fiscala in limita a 35 % din impozitul societatii in conditiile in care societatea reinvesteste beneficiul ;
- exonerare de la plata taxelor vamale si TVA pentru echipamentele importate nefabricate local;
- plata la un nivel scazut a TVA (10 %) aferenta achizitionarii de echipamente produse local ;

## **II. Avantaje specifice :**

### **1. Pentru activitatea de export :**

- regimul de zona libera ;
- deducerea totala de la plata impozitului pe venit provenind din export pe primii 10 ani de activitate ; dupa aceasta perioada deducerea este de 50 % ;

### **2. Pentru proiecte destinate dezvoltarii regionale :**

- acordarea unei prime de 15 % din investitia totala ;
- acordarea unei prime de 25 % pentru proiectele de dezvoltare regionala prioritare ;
- prima de 30 % din investitia totala in cazul noilor promotori ;
- pentru primii cinci ani, statul preia in sarcina sa plata cotizatiilor sociale ;
- deducerea totala, pentru primii 10 ani, a platii impozitului pe profit ; dupa aceasta perioada deducerea este de 50 % ;

### **3. Dezvoltare agricola :**

- acordarea de prime de 7 % din investitia totala ;
- acordarea unor prime de 1 %, de studii ;

### **4. Promovarea tehnologiilor noi si cercetare :**

- statul suporta cheltuielile cu formarea de personal si aferente cotizatiilor sociale ;

### **5. Noilor promotori si IMM**

- 30-45 % din investitie suportata din fonduri speciale(SICAR, FOPRODI)
- prime de studii si asistenta tehnica ;
- prime de investitii, pina la 10 % din costul echipamentelor ;
- plata a 1/3 din pretul terenurilor sau a constructiilor industriale ;
- statul preia in sarcina sa plata cotizatiilor patronale si sociale;

### **6. Investitiile de sprijin, respectiv :** protectia tinerilor, educatie, invatamint si cercetare stiintifica,

formare profesionala, cultura, domeniul sanatatii, transporturi, promovare imobiliara, amenajari turistice :

- exonerarea de la plata taxelor vamale si TVA pentru echipamentele importate ;
- degrevarea fiscala in limita a 50 % din beneficii;

## **III. Avantaje suplimentare**

Pentru proiectele relevante, de interes national, avantajele acordate sunt:

- prime de investitie de 5 % din investitia totala;
- participarea statului la cheltuielile cu infrastructura ;
- exonerarea de la plata impozitului pe societate pentru primii 5 ani ;
- dupa caz, achizitionarea terenurilor necesare de catre stat ;

De mentionat ca, activitatile ce se incadreaza in cimpul de aplicare a codului de atragere a

investitiilor, pot fi exersate prin depunerea uni declaratii la urmatoarele institutii :

- Agentia de Promovare a Industriei, pentru sectorul industrial ;
- Agentia pentru Promovarea Investitiilor Agricole, pentru agricultura ;
- Oficiul National Tunisian al Turismului, pentru turism .

## **13. CODUL SOCIETATILOR COMERCIALE**

Societatile, indiferent de forma acestora se constituie pe baza Contractului de societate, autentificat. Aporturile la capital sunt : aportul in numerar, in natura si aportul industrial.

Tipurile de societati : Societatea in nume colectiv, Societate in participatiune, Societatea in comandita simpla, Societatea anonima, Societatea cu responsabilitate limitata, Societatea in comandita pe actiuni si Societatea Unipersonala cu responsabilitate limitata.

Societatea trebuie inregistrata la Registrul Comertului de pe lina tribunalului unde isi are sediul societatea. Urmeaza ca in timp de o luna de la data adunarii generale constitutive, societatea sa procedeze la publicitatea sa, dupa o procedura stabilita.

Reguli de creare a societatilor :

- capitalul minim pentru SRL este de 10.000 DT.
- valoarea minima a partilor sociale nu poate fi mai mica de 5.000 DT ;

- Numarul de asociati nu poate fi mai mare de 50 ;
- Obligativitatea mentinonarii in actul constitutiv :
  - numele si prenumele persoanelor fizice a asociatilor ;
  - denumirea si sediul asociatilor persoane juridice ;
  - obiectul de activitate ;
  - durata societatii ;
  - capitalul social si repartitia partilor sociale ;
  - administratorii societatii ;
  - modalitatea liberarii partilor sociale ;
  - data incheierii bilantului anual ;

Obligativitatea tinerii unui regiostru al asociatilor.

Societatea este obligata sa nominalizeze ca organ de supraveghere un comisar de conturi.

Societatea distribuie, cel putin odata la trei ani, dividende, care trebuie sa reprezinte cel putin 30 % din beneficiile realizate.

Paşii constituirii societatii:

- declararea societatii ;
- inregistrarea statutului la serviciul « Recette des finances » ;
- depunerea statutului si inmatricularea la Registrul Comertului de pe linga tribunalul de prima ionstanta ;
- publicarea in jurnalul oficial ;
- obtinerea codului TVA;
- obtinerea codului i vama ;

Salarii si sarcini sociale :

Salariul minim lunar pe economie se afla prezentat la pagina 3.

Redam in continuare cateva exepile de salarizare medie pe categorii de angajati:

Contabil: 320 DT/luna

Sef de echipa : 375 DT/luna

Tehnician superior 450 DT/luna

Inginer stagiar 750 DT/luna

Sarcini sociale:

- afiliere la CNSS 5 DT
- cotizatia patronala 15,5 %
- fond special 0,5 %
- taxa de formare profesionala 1,0 %
- Fond de promovare sociala 1,0 %

## Impozite

-Directe

-Pe venit, pentru persoane fizice :

| Venit anual declarat   | Impozit |
|------------------------|---------|
| 0 - 1500 DT            | 0 %     |
| 1500,001 - 5000 DT     | 15 %    |
| 5000,001 - 10.000 DT   | 20 %    |
| 10.000,001 - 20.000 DT | 25 %    |
| 20.000,001 - 50.000 DT | 30 %    |
| peste 50.000 DT        | 35 %    |

-Pe venit si beneficiu pentru societati : 35 % sau 10 % in functie de sector.

-Indirecte

-TVA, cu diverse nivele, in functie de sector:

- 0 % - unele produse agricole si de stricta necesitate;
- 6 % - medicamente, servicii turistice ;
- 10 % - produse pentru retehnologizare, transport ;
- 18 % - alte produse ;
- 29 % - produse considerate de lux ;

-Taxa vamala;

-Taxa de consum;

-Taxele pe salariu;

- Impozit funciar ;

#### **14. STANDARDE**

Standardele naționale ale Tunisiei sunt stabilite de către Institutul Național pentru Standardizare și Proprietate Intelectuală, institut care beneficiază de consultanți ai UE și care a implementat integral ISO 9000 încă din anul 1997.

Tunisia este membru aderent al Codului de Standarde negociat sub egida GATT și preluat de către OMC.

Centrul Național de Informare se află în cadrul Institutului Național pentru Standardizare și Proprietate Intelectuală, situat la adresa :

BP 23, 1012 Tunis Belvedere, rue Ibn El Jazer No.10 bis

Tel.00216-71-785.922 Fax.00216-71-781.563

#### **15. RECOMANDARI CETATENILOR ROMANI CARE DORESC SA CALATOREASCA IN TUNISIA**

##### **Condiții de intrare și regim de ședere în Tunisia**

Cetățenii români nu au nevoie de vize pentru călătorii turistice (durata maximă de ședere este 90 de zile). Înainte de plecare vă recomandăm să contactați Ambasada Tunisiei la București.

Dreptul de ședere pentru angajare în muncă este relativ dificil de obținut datorită șomajului ridicat. Sunt acceptați cei care vor să lucreze în domenii pentru care există deficit de forță de muncă autohtonă specializată, mai ales dacă au studii superioare. Este nevoie de aprobarea organelor de poliție și a Direcțiilor regionale de muncă, în funcție de calificarea solicitanților. În general, pentru protejarea forței de muncă autohtone, angajarea străinilor în majoritatea sectoarelor de activitate este descurajată. Dreptul de ședere pentru studii se poate obține pentru perioada studiilor și cu acordul ministerului local al învățământului.

Se recomandă încheierea unor polițe de asigurare acoperitoare, inclusiv pentru situații de accidente, spitalizări, decese, repatriere.

Pentru evitarea unor situații neplăcute se recomandă respectarea cu strictețe a obiceiurilor și tradițiilor locale.

Este obligatorie completarea la intrarea în țară a unui formular, în care se precizează scopul, durata, natura vizitei și domiciliul. Orice schimbare de domiciliu se anunță la organele de poliție sau ale gărzii naționale, în termen de trei zile.

Pentru informații suplimentare despre condițiile de intrare și regimul de ședere în Tunisia, recomandăm consultarea informațiilor oficiale furnizate de autoritățile tunisiene:

- Ambasada Republicii Tunisia din București

Str. Mihai Eminescu 50-54, etaj 4, ap. 10, sector 1, Telefon: 210.11.97; 211.06.86; Fax: 210.11.14

##### **Amenințări teroriste**

În Tunisia riscul atentatelor teroriste este relativ scăzut. Cu toate acestea, cetățenii români trebuie să aibă în vedere riscurile globale pe care fenomenul terorist le poate produce oriunde în lume.

Cetățenilor români care călătoresc în Tunisia li se recomandă să urmărească în permanență anunțurile și recomandările făcute de autoritățile tunisiene și să acceseze periodic pagina web a Ministerului român al Afacerilor Externe ([www.mae.ro](http://www.mae.ro)).

##### **Siguranță și criminalitate**

Tunisia este o țară cu un nivel scăzut al criminalității. În ultima perioadă se înregistrează totuși, destul de frecvent, furturi ale documentelor de călătorie și ale bunurilor personale, chiar și din camerele de hotel sau de pe plajele păzite. Se recomandă evitarea zonelor în care nu sunt prezente forțele de ordine și, în general, a locurilor aglomerate.

Este recomandabil ca documentele și valorile personale, biletele de călătorie și banii sau cărțile de credit să fie păstrate în locuri sigure și să nu fie expuse în mod vizibil asupra persoanei sau în mașini. Mașinile trebuie încuiate și asigurate cu sisteme de alarmă. În cazul călătoriilor cu autobuze sau trenuri este indicat să se păstreze atenția asupra bagajelor pe întreaga durată a călătoriei. Pentru ieșirile în orașe, în special în zonele aglomerate, este recomandabil ca documentele personale să fie lăsate la hotel și să se păstreze numai o copie a actelor de identitate (pașaport, permis de ședere). Se recomandă evitarea cartierelor marginase, precum și zonele vechi „medina” aglomerate care nu sunt cuprinse în broșurile turistice și prezintă un risc de insecuritate.

În cazul unor incidente care afectează siguranța persoanei sau a bunurilor, se recomandă contactarea celui mai apropiat birou al poliției. În cazul pierderii pașaportului românesc, se recomandă sesizarea atât a biroului local de poliție, cât și a ambasadei României.

În cazul unor incidente grave (accidente, tâlhării), care necesită intervenția imediată a autorităților tunisiene, trebuie apelate următoarele numere de urgență:

- Poliție 197
- Pompieri 198
- SOS Remorcare (71) 801-211; (71) 891-000
- Urgențe medicale (71) 569-600
- SOS Ambulanță (71) 725-555; (71) 599-900
- Ambulanță rapidă (71) 233-907

Se recomandă, de asemenea, sesizarea Ambasadei României, care poate acorda asistență consulară în condițiile prevăzute de lege.

#### **Sistemul medical**

Se recomandă tuturor cetățenilor români care călătoresc în Tunisia să încheie polițe de asigurare medicală și de călătorie, pentru întreaga durată a călătoriei. Sunt recunoscute asigurările internaționale, fără a se solicita la intrare proba asigurării. În cazul inexistenței asigurării, apar probleme în ceea ce privește efectuarea serviciilor medicale. Fiecare spital departamental sau clinică privată mare practică și servicii de urgență, dispunând de ambulanțe proprii. Pentru străini nu există tratamente medicale gratuite.

#### **Condiții privind traficul auto**

Starea infrastructurii rutiere este bună. Circulația se efectuează pe partea dreaptă a drumului. Limitele de viteză sunt asemănătoare celor din Europa, atât în localități, cât și pe autostrăzi (50, 60 km/oră în localitate, 90 km/h în afara localității, 120 km/h pe autostrăzi). Sunt instalate, fără indicatoare, radare, atât în localități, cât și în afara acestora. Utilizarea centurii de siguranță este obligatorie. Parcarea se poate face numai în locurile special amenajate, în caz contrar, autoturismele pot fi ridicate de poliție. Nu este permisă conducerea sub influența alcoolului.

#### **Permisul de conducere**

Permisul de conducere românesc este valabil doar pentru turiști. Cei care obțin drept de ședere pe termen lung trebuie să-l preschimbe cu un permis similar tunisian.

#### **Informații pentru cazuri de accidente rutiere**

În cazul accidentelor ușoare există o procedură de „constat à amiable”, respectiv completarea unui formular, de regulă purtat în autoturism, fără prezența poliției, între cei implicați în accident. Dacă în urma accidentului sunt răniți, chemați poliția locală după ce ați acordat primul ajutor. Adresați-vă pentru sprijin partenerului societății române de asigurări din țara respectivă care figurează pe Cartea verde. Fiecare poliță de asigurare medicală emisă de o societate de asigurare autorizată din România are înscris pe ea un număr de telefon la care se răspunde în regim de permanență. Apelați numărul de telefon înscris pe poliță și urmați toate îndrumările ce vă sunt adresate. Păstrați documentele de plată până la înapoierea în țară pentru a le prezenta societății de asigurare.

În caz de deces, apar probleme doar pentru cei care nu au avut asigurare de viață corespunzătoare. Pentru cei cu asigurare, agenția funerară ROBLET, cu reprezentanțe pe întreg cuprinsul țării, asigură toate serviciile necesare. Actele trebuie emise de misiunea diplomatică a României.

## **Reglementari vamale**

Bunurile interzise la introducere sunt drogurile (sanctiunile sunt foarte aspre), armele, munițiile, precum și băuturile alcoolice și țigările, în cantități ce depășesc nevoile proprii de consum. Pentru unele produse (sisteme video, camere de luat vederi, aparate TV, laptop etc., altele decât cele de uz turistic) se eliberează un document de introducere în țară, pentru a putea fi acceptate la ieșire. Altfel, ele pot fi confiscate. Sume maxime de bani permise la intrare și la ieșire: echivalentul a 5000 dinari tunisieni (cca. 3000 Euro) fără declarație. Peste această sumă este obligatorie, la intrare, declararea sumei, iar la ieșire, prezentarea fie a declarației de la intrare, fie a unui document bancar justificativ. Bunurile deosebite trebuie declarate la intrare, pentru a putea fi scoase din țară fără probleme.

## **Regimul medicamentelor**

Sunt excluse atât la intrare cât și la ieșire drogurile de orice tip și substanțele dopante. Turiiștii pot avea asupra lor medicamentele uzuale, pentru stricta necesitate personală.

---

De notat următoarele coordonate :

### **1. AMBASADA ROMANIEI LA TUNIS**

18, Avenue d'Afrique, El Menzah V

Tel. 00216 – 71.766.926 / fax – 71.767.695 / e-mail : [ambroum@planet.tn](mailto:ambroum@planet.tn)

### **2. BIROUL DE PROMOVARE COMERCIAL-ECONOMICA**

5, Rue Hadrumete – Mutuelleville

Tel / fax : 00216 – 841.302 / e-mail : [bce.tunis@planet.tn](mailto:bce.tunis@planet.tn)